

Saksbehandler, innvalgstelefon
Øystein Engen, 62 55 10 82

Vår dato
24.06.14
Arkivnr.
333

Vår referanse
14/3440 ØE
Deres referanse
14/3975-3

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
NO-0032 Oslo

Høring - Lovframlegg om statlig godkjenning av kommunale låneopptak og leieavtaler før iverksetting av kommunereformen

Vi viser til Deres brev av 14.05.14.

Ut fra Fylkesmannens erfaring med og kjennskap til kommunene i fylket, vil vi innledningsvis uttrykke skepsis til hvorvidt en slik godkjenningsordning er nødvendig. Våre synspunkter til høringsforslaget følger nedenfor.

Godkjenning av låneopptak og langsiktige leieavtaler

Det kan reises spørsmål ved om dette tiltaket er tilstrekkelig, hvis hensikten er å ha kontroll på strategiske investeringer. Det finnes kommuner som har mulighet til å foreta investeringer av en viss størrelse uten å ta opp lån. Det finnes også kommuner som har såpass stor egenfinansiering av totale investeringer at lånemidlene kan kanaliseres til prosjekter som ikke er uheldige i forhold til en kommunereform. Godkjenning av låneopptak vil ikke fange opp disse investeringene.

Dersom Fylkesmannen skal vurdere om investeringene er strategiske, må vi derimot se på de enkelte investeringsprosjekter. Dette synspunktet støttes også av det som står i høringsbrevet, hvor det heter «For at dei sammanslåtte kommunane etter reforma ikkje skal få svekka handlefridomen sin, er det vesentleg å unngå auka opplåning i forkant av reforma og å sørgje for at nye bygg ikkje får ei lokalisering som gjer drifta av den nye kommunen vanskelegare». Det står vidare: «Dersom ein kommune er i økonomisk balanse, skal fylkesmannen ikkje nekte eit lån utifrå ei rein økonomisk vurdering». Det er altså ikke først og fremst de økonomiske konsekvensene av låneopptaket som skal godkjennes, men hensiktsmessigheten av investeringen. Dette tilsier at det er selve investeringsprosjektene som burde godkjennes.

Postadresse:
Postboks 4034
2306 HAMAR

Kontoradresse:
Statens hus
Parkgt. 36, HAMAR

Telefon:
62 55 10 00

Telefaks:
62 55 10 31

Org.nr.: 974 761 645
Banknr. 7694.05.01675

postmottak@fm-he.stat.no

Hva er strategiske tilpasninger?

I høringsnotatet framgår det at formålet med lovendringen er «å sikre at kommunane ikkje gjennomfører uheldige økonomiske disposisjonar og strategiske tilpasningar i forkant av kommunereforma». Det er så vidt Fylkesmannen kan se ikke sagt noe nærmere om hva som skal være kriteriene for at en investering innebærer en strategisk tilpasning. Det betyr at mye vil bli overlatt til det enkelte embetes skjønn, noe som vil kunne føre til ulik behandling i fylkene. Det er i diskusjonen rundt forslaget om å skulle godkjenne låneopptak nevnt kulturhus som slike strategiske disposisjoner som det kan være ønskelig å stanse. Etter Fylkesmannens syn vil det i like stor grad være behov for å vurdere lokalisering av f.eks. skolebygg og sykehjem. Den foreslåtte lovteksten sier ikke noe om vilkårene for godkjenning av låneopptak. Fylkesmannen mener at det må komme mer utfyllende retningslinjer til gjennomføring av godkjenningsordningen. Kriteriene for å nekte godkjenning må derfor avklares nærmere.

Generell lånegodkjenning vil gi økte oppgaver til Fylkesmannen

Det er i høringsbrevet foreslått at lånegodkjenningen skal tillegges Fylkesmannen. Dette vil medføre økt arbeidsbelastning for Fylkesmannen. Departementet skriver i høringsbrevet at «kommunane bør kunne vente effektiv sakshandsming og svar innan rimeleg tid». Og vidare «Fylkesmannen handsamar normalt søknader om lånegodkjenning raskt». Hedmark består i dag av 22 kommuner. Dersom fylkesmannen skal kunne gi en grundig behandling av låneopptakene, vil det være helt nødvendig og gå inn i de enkelte prosjekter i investeringsbudsjettene.

Siden hensikten er å hindre visse investeringer, krever dette en annen og grundigere behandling enn dagens lånegodkjenning for ROBEK-kommuner. Det er pr dato 1 ROBEK-kommune i Hedmark. Vurderingene for ROBEK-kommunene er først og fremst knyttet til den totale økonomiske situasjonen i kommunen. Da vurderes størrelsen på låneopptaket opp mot forpliktende plan, men uten å vurdere hensiktsmessigheten av prosjektene. Etter den nye ordningen vil en måtte gå inn i den enkelte investering, og det vil også være behov for å se investeringene for flere kommuner i sammenheng for å kunne vurdere hensiktsmessigheten i forhold til eventuelle nye kommunegrenser. Slik vi ser det vil dette omfatte investeringer innenfor alle sider ved kommunenes virksomhet, og arbeidet vil dermed måtte involvere fler avdelinger. Det må således påregnes at det vil ta tid å gjennomføre slik lånegodkjenning for alle kommunene i fylket.

Grunnlaget for godkjenningen

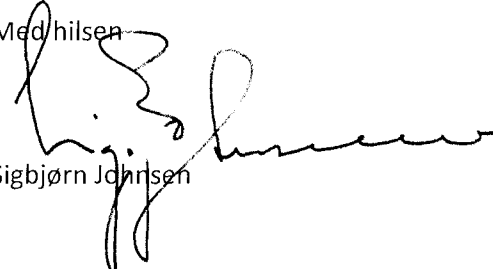
I henhold til Kl. § 50 kan det bare tas opp lån til tiltak ført opp i budsjettet. Budsjettforskriften angir nærmere krav til oppsett av budsjettet. Fylkesmannen går ut i fra at det vil være budsjettskjema 2B som vil være dokumentet en skal arbeide ut i fra ved godkjenningen. Det synes imidlertid usikkert om dette gir tilstrekkelig informasjon / grunnlagsdata om den enkelte investering. Det vil kanskje være behov for å innhente mer dokumentasjon enn det som ligger i årsbudsjettdokumentet. Fylkesmannen ber departementet vurdere dette. I tilfelle det er behov for andre oversikter / oppstillinger som skal sendes Fylkesmannen til godkjenning, bør det utarbeides en mal for slike av departementet.

Gyldighetsdato

Det er i høringsbrevet sagt at lovendringen skal gjelde fra 14.05.14. Dette har skapt noe uklarhet for kommunene. Fylkesmannen har hatt henvendelser fra kommuner som i disse dager er i ferd med å ta opp lån til årets investeringsprosjekter, og som spør om disse nå skal godkjennes. Slik vi forstår det er det først for prosjekter som skal gjennomføres og finansieres i 2015 at Fylkesmannen skal godkjenne låneopptakene. Det er også slik at det, som nevnt ovenfor, kun kan tas opp lån til tiltak som er ført opp i budsjettet. Fylkesmannen kan således ikke se at det er behov for at ordningen skal gjelde fra 14.05.14. Det skulle være tilstrekkelig at ordningen gjelder for vedtak gjort fra og med budsjettvedtaket for 2015.

Med hilsen

Sigbjørn Johnsen

Bernhard A. Caspari
Direktør